TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ
МАДАНИЯТ ЖАНА ТУРИЗМ МИНИСТИРЛИГИ
GÖBEKLİTEPE
TARİHİN SIFIR NOKTASI
12 bin yıl önce...
ТАРЫХТЫН БАШТАЛГЫЧ ЧЕКИТИ
12 миң жыл мурун...
2019 GÖBEKLİTEPE YILI
ГӨБЕКЛИТЕПЕ ЖЫЛЫ
#zeropointintime
REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM
ТУРЕЦКАЯ РЕСПУБЛИКА
МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ТУРИЗМА
GÖBEKLİTEPE
ZERO POINT IN TIME
12 thousand years before...
НУЛЕВОЙ МОМЕНТ ВРЕМЕНИ
12 тысяч лет назад...
2019 THE YEAR OF GÖBEKLİTEPE
ГОД ГЁБЕКЛИТЕПЕ
Turkey
/turkey_home
/Turkey.Home

GÖBEKLİTEPE ARKEOLOJİK ALANI

“Tarihin Sıfır Noktası”
İnsanlık tarihini değiştiren dünyanın en eski ibadet yeri. Türkiye’nin Şanlıurfa şehrinde bulunan Göbeklitepe, insanların neden yerleşik düzene geçtiklerine ilişkin görüşleri derinden sarsmıştır.
Göbeklitepe Arkeolojik Alanı, Temmuz 2018’de düzenlenen UNESCO Dünya Miras Komitesi 42. Toplantısı’nda, UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi’ne kaydedilmiştir.

Tarihi 12.000 yıl öncesine dayanan Göbeklitepe, “medeniyetler beşiği” olarak adlandırılan Mezopotamya’da bulunan en eski şehirlerden 4.600 yıl; İngiltere’deki Stonehenge’den 6.600 yıl; Mısır piramitlerinden 7.100 yıl ve Malta’daki dünyanın en eski tapınağı olarak bilinen yapıdan 6.100 yıl önce kurulmuştur.

Şanlıurfa şehir merkezinden 20 km uzaklıkta yer alan Göbeklitepe’nin yakınında Nevalı Çori Neolitik Alanının yanısıra, Hz. İbrahim Kral Nemrut tarafından yakılmak istendiğinde alevlerin suya, odunların ise balıklara dönüştüğü rivayet edilen Balıklıgöl bulunmaktadır.

Yürütülen kazı çalışmaları neticesinde, “tarihin sıfır noktası” olarak adlandırılan Göbeklitepe’nin yerleşim birimi olarak değil, ibadet amacıyla inşa edildiği ortaya çıkmıştır. Sözkonusu bulgu, insanoğlunun avcı ve toplayıcı toplumdan yerleşik topluma geçişini esas alan insanlık tarihi yazımını temelden sarsacak niteliktedir. Başka bir deyişle, bölgedeki avcı ve toplayıcı toplumların, belli dönemlerde biraraya gelerek ibadet ettiği bir tapınak olan Göbeklitepe Neolitik Alanı, tarımın insanları yerleşim birimleri kurmaya, sanat ve dini geliştirmeye sevk ettiğine yönelik yaygın kabul gören tezi çürütmektedir.

İlkel el aletlerinin kullanıldığı Neolitik dönemde inşa edilen Göbeklitepe’de, insanları tasvir ettiği düşünülen ve ağırlıkları 10-15 ton arasında olduğu tahmin edilen “T” biçimli dikili taşların (stel) nasıl taşındığı ve dikildiği henüz çözülememiştir. Öte yandan, steller üzerinde yer alan kabartmalı hayvan ve bitki figürleri, heykeltıraşlığın dünyadaki ilk örnekleri olarak kabul edilmektedir.

Göbelitepe’nin yapılışından yaklaşık 1.000 yıl sonra tonlarca toprak ve çakıltaşı ile neden gömüldüğü ve günümüze kadar nasıl zarar görmeden ayakta kaldığı ise, keşfedilmeyi beklemektedir.

Göbeklitepe’deki ilk arkeolojik çalışmalar 1963 yılında İstanbul Üniversitesi ile Şikago Üniversitesi’nden oluşan bir ekip tarafından yürütülmüş olmakla birlikte, bulguların yanlış yorumlanması neticesinde, Göbeklitepe keşfedilememiştir. Nevalı Çori’de arkeolojik çalışmalar yapan Alman Arkeolog Prof. Dr. Klaus Schmidt’in Şanlıurfa Müzesi Müdürlüğü ile 1995 yılında başlattığı kazı çerçevesinde sözkonusu alan günyüzüne çıkarılmıştır.

300 metre genişliğinde bir alana yayılan Göbeklitepe Arkeolojik Alanında yapılan yüzey taramaları sonucunda tespit edilen 20 tapınak alanından yalnızca altısı bugüne kadar ortaya çıkarılmıştır. Sözkonusu yapıların 30 metre çapında ve 15 metre genişliğinde olduğu tespit edilmiştir.

Göbeklitepe’nin, insanlık tarihine ışık tutmanın yanısıra, “Peygamberler Şehri” olarak adlandırılan Şanlıurfa’nın dünya çapında tanınmasına katkı sağlayacağı ve bölgedeki arkeolojik çalışmaları teşvik edeceği değerlendirilmektedir.

АРХЕОЛОГИЧЕСКИЙ ОБЪЕКТ ГЁБЕКЛИТЕПЕ

«Нулевой момент во времени»
Самый старый храм в мире, который изменил историю человечества. Гёбеклитепе, расположенный в турецкой провинции Шанлыурфа потряс теорию причины перехода от стиля жизни охотника-собирателя к оседлой жизни.
Археологические раскопки Гёбеклитепе были включены в Список всемирного наследия ЮНЕСКО в ходе 42-го заседания Комитета всемирного наследия ЮНЕСКО в июле 2018 года.

С историей, насчитывающей 12.000 лет, Гёбеклитепе был построен за 4.600 лет до древнейшего города Месопотамии, известного как колыбель цивилизаций; 6 600 лет до Стоунхенджа в Англии и 7,100 лет до пирамид в Египте. Более того, Гёбеклитепе на 6,100 лет опережает храм на Мальте, признанный самым старым храмом в мире.

Гёбеклитепе расположен в 20 км от центра города Шанлыурфа, недалеко от неолитического памятника Невали Чори, а также Балыклыгёля, где царь Нимрод бросил в огонь Пророка Авраама, а Бог превратил пламя в воду, а дрова в рыб.

Раскопки показали, что Гёбеклитепе, считающийся «нулевым моментом времени», был основан как храм, а не как поселение. Этот результат потряс основание истории человечества, которое было основано на переходе от образа жизни охотника-собирателя к оседлой жизни. Другими словами, тот факт, что неолитический памятник Гёбеклитепе служил храмом, собирающим охотников-собирателей в религиозных случаях, опровергает общепризнанный тезис о том, что сельское хозяйство побуждает людей создавать поселения и заниматься развитием искусства и религии.

Будучи построенным в эпоху неолита во времена, когда использовались только простые ручные инструменты, еще предстоит выяснить, как две Т-образные каменные колонны (стелы) весом от 10 до 15 тонн каждая транспортировались и устанавливались в центре площадки. Более того, рельефные фигуры животных и растений на стелах считаются первыми образцами скульптуры в мире.

Причины почему Гёбеклитепе был захоронен под тоннами почвы и кремневого камня примерно через 1000 лет после того, как он был построен, и как он хорошо сохранился и был неповрежденным, относятся к числу неизвестных фактов, которые необходимо раскрыть.

Первые раскопки в Гёбеклитепе были проведены совместной группой археологов из Стамбульского университета и Чикагского университета в 1963 году. Однако группа неверно истолковала результаты и не смогла обнаружить Гёбеклитепе. Немецкий археолог профессор Клаус Шмидт, который ранее работал на участке Невали Чори, начал раскопки в Гёбеклитепе в 1995 году в сотрудничестве с дирекцией музея Шанлыурфа.

Несмотря на то, что в результате наблюдений, проведенных на участке в Гебеклитепе были обнаружены 20 сооружений овальной формы, ширина которого составляет 300 метров, до настоящего времени только шесть из них были раскопаны. Каждая из этих конструкций имеет диаметр до 30 метров и высоту до 15 метров.

Ожидается, что помимо того, что он пролил свет на историю человечества, Гёбеклитепе создаст дополнительную ценность для продвижения Шанлыурфы, известной как «Город Пророков», и будет способствовать дальнейшим археологическим раскопкам в регионе.

GÖBEKLİTEPE ARCHEOLOGICAL SITE

“Zero Point in Time”
The oldest temple in the World that changed the history of humanity. Göbeklitepe, located in Şanlıurfa Province of Turkey, shook the theory of the reason for shift from hunter-gatherer lifestyle to a settled life.
Göbeklitepe Archeological Site, has been inscribed on UNESCO’s World Heritage List during the 42. Meeting of the UNESCO World Heritage Committee in July 2018.

With a history dating back 12.000 years, Göbeklitepe was built 4.600 years before the oldest cities of Mesopotamia, known as the cradle of civilizations; 6.600 years before Stonehenge of England and 7.100 years prior to the Pyramids in Egypt. Moreover, Göbeklitepe is 6.100 years ahead of the temple in Malta, recognized to be the oldest temple of the World.

Göbeklitepe is located 20 km from Şanlıurfa city center and close to Nevali Çori Neolithic Site, as well as Balıklıgöl, where Prophet Abraham was cast into fire by King Nimrod and God turned flames into water and woods into fish.

The excavations revealed that Göbeklitepe, regarded as “zero point in time” was established as a temple rather than a settlement. This outcome shook the foundation of history of humanity which was established on the basis of the shift from hunter-gatherer lifestyle to a settled life. In other words, the fact that Göbeklitepe Neolithic Site served as a temple that congregated hunter-gatherers on religious occasions, refutes the globally accepted thesis that agriculture encouraged humans to establish settlements and to engage in developing arts and religion.

Being built during the Neolithic Period at a time when only simple hand tools were used, it is yet to be discovered how the two “T” shaped steles that weigh from 10 to 15 tons each were transported and erected at the center of the site. Moreover, the embossed figures of animals and plants on the steles are regarded as the first examples of sculpture in the world.

Why Göbeklitepe was buried under tons of soil and flint stone around 1.000 years after it was built and how it remained well preserved and undamaged are among the unknown facts to be unveiled.

The first excavations at Göbeklitepe were conducted by a joint group of archeologists from Istanbul University and the University of Chicago in 1963. However, the group misinterpreted the findings and failed to discover Göbeklitepe. The German Archeologist Prof. Klaus Schmidt, who previously worked on Nevali Çori site, started Göbeklitepe excavations in 1995, in collaboration with the Directorate of Şanlıurfa Museum.

Though 20 oval shaped structures have been spotted as a result of the surveillances conducted in Göbeklitepe site, which is of 300 meters in width, only six of them have been unearthed so far. Each of these structures have diameters ranging up to 30 meters and rising to 15 meters.

Besides shedding light on the history of humanity, Göbeklitepe is expected to create added value to the promotion of Şanlıurfa, known as the “City of Prophets”, and to encourage further archeological excavations in the region.

ГӨБЕКЛИТЕПЕ АРХЕОЛОГИЯЛЫК АЙМАГЫ

“Тарыхтын башталгыч чекити”: Адамзат тарыхын өзгөрткөн дүйнөнүн эң байыркы сыйынуу жайы. Түркиянын Шанлыурфа провинциясында жайгашкан Гөбеклитепе адамдардын отурукташуу мезгили тууралуу ой-пикирлерин түп-тамырынан өзгөрттү.
Шанлыурфада жайгашкан Гөбеклитепе археологиялык аймагы, 2018-жылдын июль айында өткөрүлгөн ЮНЕСКОнун дүйнөлүк мурас комитетинин 42-жыйынында, ЮНЕСКОнун дүйнөлүк маданий мурастар тизмесине киргизилди.

12 миң жылдык тарыхый өтмүшкө таянган Гөбеклитепе, “цивилизациялар бешиги” деп аталган Месопотамиядагы байыркы шаарлардан 4600 жыл, Англиядагы Стоунхендждeн 6600 жыл, Египет пирамидаларынан 7100 жана Мальтадагы дүйнөнүн эң байыркы сыйынуучу жайы катары билинген аймактан 6100 жыл мурун курулган.

Шанлыурфа шаарынан 20 км алыста жайгашкан Гөбеклитепенин жакынында Невали Чори неолитикалык аймагынан тышкары, Нимрод падыша Ибрахим пайгамбарды өрттөөнү буюрганда, жалындардын суугa, отундардын балыкка айланганы тууралуу уламыштарда айтылып келген Балыклыгөл көлү бар.

Археологиялык казуулардын натыйжасында “тарыхтын башалгыч чекити” деген атты алган Гөбеклитепенин жашаганга эмес, сыйынуу максатында курулганы айгинеленген. Аталган археологиялык табылга адамзаттын аңчылык жана жыйноочуулук доорунан отурукташуу мезгилине өткөн учурда курулгандыгы маалыматты жокко чыгарып, аңчылык жана жыйноочулук доорундагы адамдардын да ибадат кылуу максатында бир жерге чогулганын тастыктап, дыйканчылыктан отурукташууга, искусство жана динди өнүктүрүүгө түрткү болгондугу тууралуу аргументти түп-тамыры менен өзгөрттү.

Байыркы эмгек куралдары колдонулган неолит доорунда курулган Гөбеклитепеде адамга окшоштуруп тизилген, 10-15 тонна салмагындагы “Т” формасындагы тик тургузулуп коюлган таштардын ал жакка кантип алып барып коюлгандыгы жана тургузулгандыгы тууралуу маалымат жок. Муну менен катар таштардан куралган жан-жаныбар жана өсүмдүктөрдүн кейипкерлери, айкелчиликтин дүйнө жүзүндөгү эң алгачкы үлгүсү катары бааланып келет.

Гөбеклитепе болжол менен 1000 жылдык пайдалануудан кийин тонналарча топурак жана майда таш менен толтурулуп салынганы азыркыга чейин табышмактуу бойдон калууда.

Гөбеклитепедеги алгачкы археологиялык казуулар 1963-жылы Стамбул университети менен Чикаго университети биргеликте түзгөн бир топ тарабынан аткарылып, табылгалардын туура эмес болжолдолушунун улам Гөбеклитепе табылган эмес. Невали Чориде археологиялык изилдөөлөр жүргүзгөн Немец археологу, профессор Клаус Шмидттин Шанлыурфа музейинини мүдүрлүгү менен биргеликте баштаган 1995-жылкы казуулардын натыйжасында Гөбеклитепе табылган.

300 метрдик аймакты ээлеген Гөбеклитепе археологиялык аймагында жасалган горизанталдык изилдөөлөрдүн натыйжасында 20 сыйынуучужай бар экени аныкталып, азырынча алардын алтоо гана казылып алынды. Аталган жайлардын диаметри 30 метр, туурасы 15 метр чоңдугунда экендиги аныкталган.

Гөбеклитепе адамзат тарыхын агартуу менен биргеликте “Пайгамбарлар шаары” деп аталган Шанлыурфанын дүйнө жүзүндө таныттуулусуна көмөк көрсөтөт жана аймактагы археологиялык изилдөөлөрдүн жүргүзүлүүсүнө демилге болот.